

Wykaz skrótów bibliograficznych

- ADRESSBUCH 1902: *Adressbuch für Berlin und seine Vororte. Unter Benutzung amtlicher Quellen*, Hg. August SCHERL, cz. I, Berlin 1902.
- ARSZYŃSKI 2006: Marian ARSZYŃSKI, *Steinbrecht Conrad*, hasło [w:] *Polski słownik biograficzny konserwatorów zabytków*, z. 2, Poznań 2006, s. 244–246.
- BEDEKER GRUCZEŃSKI 2007: *Bedeker gruczeński*, red. Jadwiga LUTEREK-CHOLEWSKA, Gruzno 2007.
- BIEŃKOWSKI 2012: Andrzej BIEŃKOWSKI, *Ostatni wiejscy muzykanci*, Warszawa 2012.
- BIRECKI 2007: Piotr BIRECKI, *Sztuka luterańska na ziemi chełmińskiej od drugiej połowy XVI do pierwszej ćwierci XVIII wieku*, Toruń 2007.
- BISKUP 2007: Radosław BISKUP, *Das Domkapitel von Samland (1285–1525)*, Toruń 2007.
- BISKUP / CZYŻAK 2012: Radosław BISKUP, Marta CZYŻAK, *Biskup sambijski Jan Clare z Torunia (1319–1344) i jego księgozbiór*, „Folia Toruniensia”, 12, 2012, s. 15–28.
- BLASCHKE 1973: Karlheinz BLASCHKE, *Studien zur Frühgeschichte Städtewesens in Sachsen*, [w:] *Festschrift für Walter Schlesinger*, 1, Hg. Helmut BEUMANN, („Mitteldeutsche Forschungen” 74/I), Köln–Wien 1973, s. 333–381.
- BORCOWSKI 2006: Zbigniew BORCOWSKI, *Stanowisko 5 w ujęciu funkcjonalno-chronologicznym*, [w:] *Archeologia Gdańska*, 1, red. Henryk PANER, Gdańsk 2006, s. 89–104.
- CIEŚLAK 1992: Katarzyna CIEŚLAK, *Kościół – cmentarzem. Sztuka nagrobna w Gdańsku (XV–XVIII w.)*, „Długie trwanie” epitafium, Gdańsk 1992.
- CIEŚLAK 1993: Katarzyna CIEŚLAK, *Epitafia obrazowe w Gdańsku (XV – XVII w.)*, Gdańsk 1993.
- CIEŚLAK 1998: Katarzyna CIEŚLAK, *Tod und Gedanken. Danziger Epitaphien vom 15. bis zum 20. Jahrhundert*, Lüneburg 1998.
- CODEX MANESSE 1992: *Codex Manesse. Die Miniaturen der Großen Heidelberger Liederhandschrift*, Hg. Ingo F. WALTHER, Frankfurt am Main 1992.
- CZARNECKI 1990: Kazimierz CZARNECKI, *Płockie życie artystyczne w latach 1900–1939*, Płock 1990.
- CZYŻAK / WAGNER 2013: Marta CZYŻAK, Arkadiusz WAGNER, *Odnaleziony modlitewnik biskupa chełmińskiego Wikbolda Dobilsteina*, „Zapiski Historyczne”, 78, 2013, z. 3, s. 99–116.
- DIE AUSGRABUNGEN ZU OLYMPIA 1877: *Die Ausgrabungen zu Olympia, 2: Übersicht der Arbeiten und Funde vom Winter und Frühjahr 1876–1877*, red. Ernst CURTIUS, Friedrich ADLER, Gustav HIRSCHFELD, Berlin 1877.

- DIE STATUTEN [1890]: *Die Statuten des Deutschen Ordens nach den ältesten Handschriften*, Hg. Max PERLBACH, Halle 1890.
- DOBBERT 1899: Eduard DOBBERT, *Bauakademie, Gewerbeakademie und Technische Hochschule bis 1884. Historische Skizze*, Berlin 1899.
- DOBROWOLSKI 1964: Tadeusz DOBROWOLSKI, *Nowoczesne malarstwo polskie*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1964.
- DROST 1959: Willi DROST, *Kunstdenkmäler der Stadt Danzig*, 3: *Sankt Nikolai, St. Joseph, Königliche Kapelle, Hl. Leichnam, St. Salvator*, Stuttgart 1959.
- DZIEJE SZTUKI TORUNIA 2009: Anna BŁAŻEJEWSKA, Katarzyna KLUCZWAJD, Bogusław MANSELD, Elżbieta PILECKA, Jacek TYLICKI, *Dzieje sztuki Torunia*, Toruń 2009.
- EVANS 1795: Oliver EVANS, *The Young Mill-wright and millers' guide*, Philadelphia 1795.
- FRODL 1966: Walter FRODL, *Pojęcia i kryteria wartościowania zabytków: ich oddziaływanie na praktykę konserwatorską*, przekł. Marian ARSZYŃSKI, („Biblioteka Muzealnictwa i Ochrony Zabytków. Seria B” 13), Warszawa 1966.
- FRODL-KRAFT 1963: Eva FRODL-KRAFT, *Gotische Glasmalereien aus dem Kreuzgang in Klosterneuburg*, („Klosterneuburger Kunstschatze” 3), Klosterneuburg 1963.
- GETKA-PESTA 2012: Sylwia GETKA-PESTA, *Stan badań nad Ołtarzem Grudziądzkim*, „Rocznik Grudziądzki”, 20, 2012, s. 115–135.
- GOŁUŃSKA 2013: Honorata GOŁUŃSKA, *Dekoracje kamienic Ernsta Petersa w Bydgoszczy z początku XX wieku*, [mps], Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń 2013 (dostęp – Archiwum Prac Dyplomowych UMK).
- HAFTKA 1999: Mieczysław HAFTKA, *Zamki krzyżackie w Polsce. Szkice z dziejów*, Malbork–Płock 1999.
- HARASIMOWICZ 1992: Jan HARASIMOWICZ, *Mors Janua Vitae. Śląskie epitafia i nagrobki wieku reformacji*, Wrocław 1992.
- HAUKE 1967: Karl HAUKE, *Steinbrecht Conrad*, hasło [w:] *Altpreussische Biografie*, Hg. Christian KROLLMANN, Kurt FORSTEREUTER, Friez GAUSE, 2, *Maltiz-Z*, Marburg/Lahn 1967, s. 695.
- HEISE 1889: Johannes HEISE, *Die Bau- und Kunstdenkmäler der Provinz Westpreußen*, H. 6–7: *Der Kreis Thorn*, Danzig 1889.
- JAKUBOWSKA 2001: Bogna JAKUBOWSKA, *Renesansowa galeria konterfektów oliwskich i jej źródło pisane*, [w:] *Praeterita Posteritati. Studia z historii sztuki i kultury ofiarowane Maciejowi Kilarowskiemu*, red. Mariusz MIERZWIŃSKI, Malbork 2001, s. 147–178.
- JAKUBOWSKA 2003: Bogna JAKUBOWSKA, *In pictura et in scriptura. Treści ideowe renesansowej galerii fundatorów i dobrodziejów Oliwy*, [w:] *Studia z historii sztuki i kultury Gdańska i Europy Północnej. Prace poświęcone pamięci doktor Katarzyny Cieślak*, red. Jacek FRIEDRICH, Edmund KIZIK, Gdańsk 2003, s. 57–89.
- JASIŃSKI 1974: Kazimierz JASIŃSKI, *Z problematyki trzynastowiecznego Gdańska. Kościoły gdańskie*, „Zapiski Historyczne”, 39, 1974, z. 3, s. 37–67.
- JASIŃSKI 1985a: Kazimierz JASIŃSKI, *Chronologia kościołów gdańskich XII i XIII w. Uwagi metodyczne*, cz. I, „Zapiski Historyczne”, 50, 1985, z. 1, s. 55–77.
- JASIŃSKI 1985b: Kazimierz JASIŃSKI, *Chronologia kościołów gdańskich XII i XIII w. Uwagi metodyczne*, cz. II, „Zapiski Historyczne”, 50, 1985, z. 2, s. 70–89.

- JÓŹWIAK / TRUPINDA 2012: Sławomir JÓŹWIAK, Janusz TRUPINDA, *Krzyżacki zamek komturański w Grudziądzu w średniowieczu na podstawie źródeł pisanych. Chronologia powstania i układ przestrzenny*, [w:] ZAMEK W GRUDZIĄDZU 2012, s. 49–71.
- KALINOWSKI 2004: Lech KALINOWSKI, *Malarstwo witrażowe*, [w:] *Malarstwo gotyckie w Polsce*, red. Adam Stanisław LABUDA, Krystyna SECOMSKA, 1: *Synteza*, („Dzieje Sztuki Polskiej” 2/3), Warszawa 2004, s. 185–214.
- KARŁOWSKA-KAMZOWA 1988: ALICJA KARŁOWSKA-KAMZOWA, *Dekoracje malarskie gotyckich rękopisów iluminowanych ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*, „*Studia o Działalności i Zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika*”, 4, 1988, s. 113–147.
- KARŁOWSKA-KAMZOWA 1990: Alicja KARŁOWSKA-KAMZOWA, *Malarstwo miniaturowe*, [w:] Jerzy DOMASŁOWSKI, Alicja KARŁOWSKA-KAMZOWA, Adam S. LABUDA, *Malarstwo gotyckie na Pomorzu Wschodnim*, Warszawa–Poznań 1990, s. 178–218.
- KATALOG 2016: *Katalog rękopisów średniowiecznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*, oprac. Marta CZYŻAK, współpr. Monika JAKUBEK-RACZKOWSKA, Arkadiusz WAGNER, Toruń 2016.
- KLUGE I IN. 1963: Tadeusz KLUGE, Leopold STEEAŃSKI, Witold STEINBORN, Stanisław WOROCH, *Technologia młynarstwa. Część pierwsza (dla klas II i III)*, Warszawa 1963.
- KOLENDO-KORCZAK 2009: Katarzyna KOLENDO-KORCZAK, *Propaganda reform burmistrza Henryka Strobanda w dekoracji Sali Rady z 1603 r. w ratuszu staromiejskim w Toruniu*, „*Zapiski Historyczne*”, 74, 2009, z. 3, s. 37–60.
- KOLENDO-KORCZAK 2014: Katarzyna KOLENDO-KORCZAK, *Praecepta politica w toruńskim ratuszu. Niezachowany cykl malowideł z Sali Rady z 1603 roku i jego europejski kontekst*, Warszawa 2014.
- KRASSOWSKI 1973: Witold KRASSOWSKI, *Aestetyczna ozdoba w architekturze 2 poł. XIX wieku*, [w:] *Sztuka 2 połowy XIX wieku. Materiały Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Łódź, listopad 1971*, red. Teresa HRZANKOWSKA, Warszawa 1973, s. 137–147.
- KRAWCZYK 2013: Janusz KRAWCZYK, *Dialog z tradycją w konserwatorstwie – koncepcja zabytkoznawczej analizy wartościującej*, „*Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo*”, 44, 2013, s. 507–529.
- KRONIKA OLIWSKA [2008]: *Kronika oliwska. Źródło do dziejów Pomorza Wschodniego z połowy XIV wieku*, przekł. Dominika PIETKIEWICZ, wstęp i komentarz Błażej ŚLIWIŃSKI, Malbork 2008.
- KRZYŻANOWSKI 1958: Lech KRZYŻANOWSKI, *Plastyka nagrobna Wilhelma van den Blocke*, „*Biuletyn Historii Sztuki*”, 20, 1958, nr 3–4, s. 270–297.
- KUPRIC 1957: Âkov Nikolaeviĉ KUPRIC, *Teoria i technologia przemiatu zboża*, Warszawa 1957.
- KURMANN-SCHWARZ 2006: Brigitte KURMANN-SCHWARZ, *Malerei mit schwarzer Farbe auf leuchtend buntem Glas: der Stil der Glasmalerei in seiner Beziehung zu den anderen Gattungen der Malerei*, [w:] *Stilfragen zur Kunst des Mittelalters. Eine Einführung*, Hg. Bruno KLEIN, Bruno BOERNER, Berlin 2006, s. 123–136.
- KWASKOWSKI 1975: Stanisław KWASKOWSKI, *Teatr w Toruniu 1920–1939*, Gdańsk–Bydgoszcz 1975.

- LASKOWSKI 2012: Andrzej LASKOWSKI, „*Sibi et posteritati*”. *Autoprezentacja i reklama w środowisku architektów, budowniczych i inżynierów w Galicji u schyłku XIX i na początku XX wieku*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki. Teoria i Historia”, 57, 2012, z. 1, s. 35–54.
- LE VITRAIL ET LES TRAITÉS 2008: *Le vitrail et les traités du Moyen Âge à nos jours. Actes du XXIIIe colloque international du Corpus Vitrearum, Tours 3–7 juillet 2006*, ed. Karine BOULANGSER, Michel HÉROLD, Bern 2008.
- LEKSYKON LITURGII 2006: *Leksykon liturgii*, oprac. Bogusław NADOLSKI, Poznań 2006.
- LINGENBERG 1982: Heinz LINGENBERG, *Die Anfänge des Klosters Oliva und die Entstehung der deutschen Stadt Danzig*, („Kieler Historische Studien“ 30), Stuttgart 1982.
- LIPONSKA-SAJDAK 2002: Jadwiga LIPONSKA-SAJDAK, *Czas siewu...*, [w:] LIPONSKA-SAJDAK / SZCZYPKA-GWIAZDA / KRYPCZYK 2002, s. 3–11.
- LIPONSKA-SAJDAK / SZCZYPKA-GWIAZDA / KRYPCZYK 2002: Jadwiga LIPONSKA-SAJDAK, Barbara SZCZYPKA-GWIAZDA, Aleksandra KRYPCZYK, *Sztuka pogranicza na Górnym Śląsku w dobie II Rzeczypospolitej*, Katowice 2002.
- LUSTRACJA WOJEWÓDZTW [2009]: *Lustracja województw Prus Królewskich 1765, 2, Województwo chełmińskie, cz. 2, Ziemia chełmińska*, wyd. Jerzy DYGDAŁA, Toruń 2009
- MANIKOWSKA 2000: Halina MANIKOWSKA, *Princeps fundator w przedlokacyjnym Wrocławiu. Od Piotra Włostowica do Henryka Brodatego*, [w:] *Fundacje i fundatorzy w średniowieczu i epoce nowożytnej*, red. Edward OPALIŃSKI, Tomasz WIŚLICZ, Warszawa 2000, s. 37–57.
- MANSFELD 2009: Bogusław MANSFELD, *Sztuka od XIX do początku XXI wieku*, [w:] *DZIEJE SZTUKI TORUNIA 2009*, s. 365–509.
- MARSZAŁKOWSKI 2013: Mateusz MARSZAŁKOWSKI, *Toruński rękopis Statutów zakonu krzyżackiego*. Praca magisterska pod kierunkiem Moniki JAKUBEK-RACZKOWSKIEJ, Instytut Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK, [mps], Toruń 2013 (dostęp – Sekcja Rękopisów BUMK oraz Archiwum Prac Dyplomowych UMK).
- MEISSNER 1713: Theodor Benjamin MEISSNER, *Das edle Danzig oder Danziger Chronik*, 1713.
- MEISSNER 1723: Theodor Benjamin MEISSNER, *Das kirchenreiche Dantzig*, [rps], 1723 (dostęp – Deutsche Staatsbibliothek z Berlinie Ms. Boruss., Fol. 279).
- MENTZEL-REUTERS 2003: Arno MENTZEL-REUTERS, *Arma spiritualia: Bibliotheken, Bücher und Bildung im Deutschen Orden*, Wiesbaden 2003.
- MICHAŁOWSKI 1993: Roman MICHAŁOWSKI, *Princeps fundator. Studium z dziejów kultury politycznej w Polsce X–XIII wieku*, Warszawa 1993.
- MICHAŁOWSKI 1994: Roman MICHAŁOWSKI, *Kościół Św. Mikołaja we wczesnopiastowskich ośrodkach rezydencjonalnych*, [w:] *Społeczeństwo Polski średniowiecznej. Zbiór studiów*, 6, red. Stefan K. KUCZYŃSKI, Warszawa 1994, s. 63–74.
- MEYNARSKA-KALETYNOWA 1978: Marta MEYNARSKA-KALETYNOWA, *W sprawie początków miast saskich w XII w. (Uwagi na marginesie artykułu K. Blaschke`go)*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, 26, 1978, z. 1, s. 77–82.
- MOMOT / WASIK 2013: Agata MOMOT, Bogusz WASIK, *Badania archeologiczno-architektoniczne zamku krzyżackiego w Kowalewie Pomorskim w roku 2013 roku*, [mps], Toruń 2013 (dostęp – Instytut Archeologii UMK w Toruniu).

- MOMOT / WASIK / WIEWIÓRA 2014: Agata MOMOT, Bogusz WASIK, Marcin WIEWIÓRA, *Zamek krzyżacki w Papowie Biskupim. Nowe odkrycia i nowe interpretacje*, „Rocznik Grudziądzki”, 22, 2014, s. 65–98.
- NIEMATERIALNE DZIEDZICTWO 2013: *Niematerialne dziedzictwo kulturowe: źródła – wartości – ochrona*, red. Jan ADAMOWSKI, Katarzyna SMYK, Lublin–Warszawa 2013.
- OPIS KRÓLEWSZCZYZN [1938]: *Opis królewsczyzn w województwach chełmińskim, pomorskim i malborskim w roku 1664*, wyd. Józef PACZKOWSKI, Toruń 1938.
- PANER 2006: Henryk PANER, *Archeologia gdańska w latach 1988–2005*, [w:] *Archeologia Gdańska*, 1, red. Henryk PANER, Gdańsk 2006, s. 68–70.
- PÄSLER 1995: Ralf G. PÄSLER, *Zur Herkunft von Handschriften und alten Druken der ehemaligen Staats- und Universitätsbibliothek Königsberg. Ernst Kuhnerts Provenienzregister*, „BuF”, 3, 1995, s. 39–48.
- PÄSLER 2000: Ralf G. PÄSLER, *Katalog der mittelalterlichen deutschsprachigen Handschriften der ehemaligen Staats- und Universitätsbibliothek Königsberg. Nebst Beschreibung der mittelalterlichen deutschsprachigen Fragmente des ehemaligen Staatsarchivs Königsberg*, München 2000.
- PÄSLER 2003: Ralf G. PÄSLER, *Deutschsprachige Sachliteratur im Preußenland bis 1500. Untersuchungen zu ihrer Überlieferung*, Köln–Weimar–Wien 2003.
- PÄSLER 2004: Ralf G. PÄSLER, *Die Handschriftensammlungen der Staats- und Universitätsbibliothek, der Stadtbibliothek und des Staatsarchivs Königsberg. Mit einem Exkurs zur mittelalterlichen Bibliotheksgeschichte der Stadt und Anhängen* [w:] *Königsberger Buch- und Bibliotheksgeschichte*, red. Axel E. WALTER, Köln 2004, s. 235–246.
- PORADNIK MŁYNARZA 1960: *Poradnik młynarza*, red. Henryk LISIECKI, Warszawa 1960.
- POWALISZ 1956: Maria POWALISZ, *Średniowieczne witraże: Torunia, Włocławka i Chełmna*, praca magisterska, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, [mps], Poznań 1956.
- REGENSBURGER BUCHMALEREI 1987: *Regensburger Buchmalerei von frühkarolingischer Zeit bis zum Ausgang des Mittelalters. Ausstellung der Bayerischen Staatsbibliothek München und der Museen der Stadt Regensburg*, Hg. Florentine MÜTHERICH, Karl DACHS, München 1987.
- ROGALSKI 1986: Bogumił ROGALSKI, *Komturek gotycki zamek krzyżacki w Kowalewie na tle ówczesnej architektury obronnej zakonu*, [w:] *Dzieje Kowalewa Pomorskiego*, red. Jerzy DANIELEWICZ, Bydgoszcz 1986, s. 57–95.
- RYMAR 1995: Edward RYMAR, *Rodowód książąt pomorskich*, Szczecin 1995.
- RYMAR 2003: Edward RYMAR, *Rodowód książąt pomorskich. Suplement*, Gdańsk 2003.
- SCHMIDT 2005: Gerhard SCHMIDT, *Malerei der Gotik. Fixpunkte und Ausblicke*, 1: *Malerei der Gotik in Mitteleuropa*, Graz 2005.
- SEMRAU 1892: Arthur SEMRAU, *Die Grabdenkmäler der Marienkirche zu Thorn*, („Mitteilungen des Copernicus-Vereins für Wissenschaft und Kunst zu Thorn“ 7), Thorn 1892.
- SIERADZAN 2011: Wiesław SIERADZAN, *Bernhard Schmid (1872–1947). Księgozbiór prywatny ostatniego niemieckiego konserwatora zabytków w Malborku*, Malbork 2011, s. 11–18.
- SIERADZAN 2012: Wiesław SIERADZAN, *Związki ostatniego konserwatora zabytków Prus Zachodnich Bernharda Schmida (1872–1947) i jego rodziny z Grudziądzem*, „Rocznik Grudziądzki”, 20, 2012, s. 203–222.

- SKIBIŃSKI 2011: Franciszek SKIBIŃSKI, *Konrad Graser Starszy i Johann Regius o kulcie obrazów. Przyczynek do dziejów sztuki w nowożytnym Toruniu*, „Zapiski Historyczne”, 76, 2011, z. 2, s. 7–16.
- SKURATOWICZ 1991: Jan SKURATOWICZ, *Architektura Poznania 1890–1918*, Poznań 1991.
- SMULIKOWSKA 2005: Ewa SMULIKOWSKA, *Korony i sukienki Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej jako przejaw kultu Królowej Korony Polskiej*, „Studia Claromontana”, 23, 2005, s. 55–88.
- SPIEŻ 2003: Jan Andrzej SPIEŻ, *Początki klasztoru w Gdańsku na tle najstarszych fundacji dominikańskich*, [w:] *Dominikanie. Gdańsk – Polska – Europa, Materiały z konferencji międzynarodowej pt.: Gdańskie i europejskie dziedzictwo. Zakon dominikanów w dziejach Gdańska*, red. Dariusz Aleksander DEKAŃSKI, Andrzej GOLEMBNIK, Marek Grubka, Gdańsk–Pelplin 2003, s. 167–184.
- STEINBRECHT 1885: Conrad STEINBRECHT, *Thorn im Mittelalter. Ein Beitrag zur Baukunst des Deutschen Ritterordens*, Berlin 1885.
- STEINBRECHT 1888: Conrad STEINBRECHT, *Die Baukunst des Deutschen Ritterordens in Preußen, 2: Preußen zur Zeit der Landmeister*, Berlin 1888.
- STRONER 1929: Władysław STRONER, *O witrażu średniowiecznym w katedrze wrocławskiej*, „Prace Sekcji Historii Sztuki i Kultury Towarzystwa Naukowego we Lwowie”, 1, 1929, s. 71–93.
- SZCZYPKA-GWIAZDA 2002: Barbara SZCZYPKA-GWIAZDA, *Kwestia tożsamości sztuki śląskiej w polskim życiu artystycznym w dwudziestoleciu międzywojennym*, [w:] LIPOŃSKA-SAJDAK / SZCZYPKA-GWIAZDA / KRYPCZYK 2002.
- SZYSZKA 2006: Maciej SZYSZKA, *Romański kościół pod wezwaniem Świętego Mikołaja w świetle badań archeologicznych 2001, 2003 roku*, [w:] *Archeologia Gdańska*, 1, red. Henryk PANER, Gdańsk 2006, s. 105–136.
- TOMASZEWSKI 1978: Andrzej TOMASZEWSKI, *Romańskie kościoły z emporami zachodnimi na terenie Polski, Czech i Węgier*, Wrocław 1978.
- TORBUS 1998: Tomasz TORBUS, *Die Konventsburgen in Deutschordensland Preußen*, München 1998.
- VELDMAN 1992: Ilja M. VELDMAN, *Images of labour and diligence in sixteenth-century Netherlandish prints. The work ethics rooted in civic morality or protestantism*, „Simiolus”, 21, 1992, s. 227–264.
- VELDMAN 2009: Ilja M. VELDMAN, *Representations of labour in late sixteenth-century Netherlandish prints: the secularization of the work ethic*, [w:] *The idea of work in Europe from antiquity to modern times*, eds. Josef EHMER, Catharina LIS, Farnham 2009, s. 149–176.
- WAGNER 2013: Arkadiusz WAGNER, *Nieznane cymelia introligatorstwa średniowiecznego w Bibliotece Uniwersytetu Mikołaja Kopernika*, „Rocznik Biblioteki Narodowej”, 44, 2013, s. 177–210.
- WALTHER / WOLF 2005: Ingo F. WALTHER, Norbert WOLF, *Meisterwerke der Buchmalerei. Die schönsten Handschriften der Welt von 400 bis 1600*, Köln 2005.
- WARDZYŃSKI 2007: Michał WARDZYŃSKI, *The import and use of Belgian marble and limestone in small architecture and stone sculpture on Polish territory from the Middle Ages to the second half of eighteenth century*, [w:] *Actes du XVe Colloque International de Glyptographie de Cardoue*, ed. J.–L. van BELLE, Braine-le-Château 2007.

- WARDZYŃSKI 2008: Michał WARDZYŃSKI, *Marmury i wapienie południowo-niderlandzkie na ziemiach polskich od średniowiecza do 2. poł. XVIII w. Import i zastosowanie w małej architekturze i rzeźbie kamiennej*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 70, 2008, nr 3–4, s. 307–357.
- WARDZYŃSKI 2010: Michał WARDZYŃSKI, *Import kamieni i dzieł rzeźby z Gotlandii i Olandii do Rzeczypospolitej (od XIII do 2. połowy XVIII w.)*, „Porta Aurea”, 9, 2010, s. 45–119.
- WASIK 2012: Bogusz WASIK, *Zabudowa zamku górnego i przedzamczy na podstawie źródeł pisanych i ikonograficznych z XVI–XVIII wieku*, [w:] ZAMEK W GRUDZIĄDZU 2012, s. 57–71.
- WASIK 2013: Bogusz WASIK, *Architektura zamku w Kowalewie Pomorskim w świetle badań z 2013 roku*, [mps], Toruń 2013 (dostęp – Instytut Archeologii UMK w Toruniu).
- WASIK 2014a: Bogusz WASIK, *Prace budowlane na zamkach w Grudziądzu i Toruniu u progu XIV wieku. Przyczynek do badań nad średniowiecznymi warsztatami budowlanymi w Prusach*, „Rocznik Grudziądzki”, 22, 2014, s. 99–112.
- WASIK 2014b: Bogusz WASIK, *Analiza źródeł architektonicznych*, [w:] ZAMEK BISKUPÓW W WĄBRZEŻNIE 2014, s. 87–98.
- WASIK 2014c: Bogusz WASIK, *Opisy wykopów badawczych*, [mps], Toruń 2014 (dostęp – Instytut Archeologii UMK w Toruniu).
- WASIK 2014d: Bogusz WASIK, *Relikty architektury odkryte podczas badań archeologiczno-architektonicznych na zamku w Kowalewie Pomorskim prowadzonych w 2014 roku i wstępna analiza źródeł z nią związanych*, [mps], Toruń 2014 (dostęp – Instytut Archeologii UMK w Toruniu).
- WENTZEL 1949: Hans WENTZEL, *Glasmaler und Maler im Mittelalter*, „Zeitschrift für Kunstwissenschaft”, 3, 1949, s. 53–62.
- WISŁOCKI 2005: Marcin WISŁOCKI, *Sztuka protestancka na Pomorzu 1535–1648*, Szczecin 2005.
- ZACHARIAS 2000: Rainer ZACHARIAS, *Bernhard Schmid (1872–1947). Preußischer Landeskonservator und Baumeister der Marienburg*, [w:] *Das Preußenland als Forschungsaufgabe. Eine europäische Region in ihren geschichtlichen Bezügen. Festschrift für Udo Arnold zum 60. Geburtstag gewidmet von den Mitgliedern der Historischen Kommission für ost- und westpreußische Landesforschung*, Hg. Bernhart JÄHNIG, Georg MICHELS, Lüneburg 2000, s. 689–714.
- ZAMEK BISKUPÓW W WĄBRZEŻNIE 2014: *Zamek biskupów chełmińskich w Wąbrzeźnie. Studia i materiały*, red. Marcin WIEWIÓRA, Toruń 2014.
- ZAMEK W GRUDZIĄDZU 2012: *Zamek w Grudziądzu. Studia i materiały*, red. Marcin WIEWIÓRA, Toruń 2012.
- ZNAMIEROWSKA-PRÜFFEROWA 1977: Maria ZNAMIEROWSKA-PRÜFFEROWA, *Zabytki budownictwa ludowego w Polsce i ich rola we współczesnym krajoznawstwie i turystyce*, „Ochrona Zabytków”, 20, 1977, nr 4, s. 11–18.